

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VIII. Si scandalum oriatur, temperandum ab executione rescripti.
Scandalum movetur, si recepta consuetudo infringatur. Et si justa
præcipiantur, supersedendum ab executione, ratione scandali; cujus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

ta ingenia offenduntur, etsi revera in actione proposita aut in consilio agentis nihil sit quod argui possit, imò verò res in se sit laudabilis, quamvis non sit ad salutem necessaria. Hoc scandalum infirmorum, vel pusillorum, dicitur à Magistris. In quo hanc regulam præscripsit Paulus Apostolus, ut ab ea actione quæ ruinæ occasionem præbet, abstinendum sit, quemadmodum ipse carnis esum & vini potum sibi repudiandum duxit, si quis inde fratrum læderetur, sive scandalilaretur. Huc referri potest Petri Apostolorum principis factum: qui licet sanam doctrinam sectaretur, cum Iudæos & Gentiles in fidem Christi erudiret, eò tamen modo se gessit, ut etsi prudentia ejus consilium non destitueretur, in eas angustias inciderit quæ imbecilles in fidei periculum adducerent. Qua de re palam illum Paulus dispensatione ulus objurgavit, ut vulnere crudo, quod incautè à Petro impactum erat, mederetur. Cessavit ergo Petrus, monente altero Apostolo, ab ea dissimulatione & dispensatione, ut scandalum à neophytis amoliretur. Vtriusque Apostoli factum, dispensationem cum Hieronymo & Chrystostomo vocavi. *Cum itaque vidisset*, inquit Hieronymus, *Apostolus Paulus periclitari gratiam Christi, nova bel-lator vetus usus est arte pugnandi, ut dispensationem Petri, qua Iudæos salvari cupiebat, nova ipse contradictionis dispensatione corrigeret, & resisteret ei in facie.* Chrystostomus apertè in commentario capitis xi. epistolæ ad Galatas ait verba Pauli ad Petrum non fuisse dissidij aut contentionis, sed prudentis cujusdam dispensationis. Quam sententiam persuadere videtur agendi ratio quam in simili facti specie amplexus est Paulus Apostolus: qui ne Iudæos à se alienaret, quin potiùs Christo conciliaret, Timotheum circumcidit, caput suum rasit Hierosolymis, & alia quædam à lege indicta peregit. Itaque non ex animo Iudæicis ritibus se Paulus accommodabat, sed secundum dispensationis remissionem, ut notavit Chrystostomus. Non me latet Augustino non probari eam respondendi rationem, quam Hieronymus ab Origene & aliis veteribus hausit. Sed erratum, si quod fuit in Petro, ob scandalum quod exinde illo invito emerfit, causam nostram juvat: qui ratione scandali ab actione abstinendum esse censemus.

VIII. Quod Apostolorum principi accidit, ejus quoque successoribus in Cathedra Romana contigit aliquando, ut rescriptis datis, quæ à regulis aliena non videbantur, ex Regum, populorum, aut Episcoporum offensiones sequerentur, quæ in scandali nomen transirent. Quod enim sit contra

canones, scandalum dicitur à Leone I. in epistola ad Anatolium: *Sed cum in injuriam canonum illa tentata sunt quæ omnibus Ecclesiis scandalum maximum generarent.* Attamen in his angustiis, statim aut Romanus Pontifex aut Episcopi provinciales in crimen adduci non debent; cum utrique vel moribus, vel canonibus receptis, plerunque se tueri possint, valde probabili ratione. In his difficultatibus Romani Pontifices præcipiunt ut à rescriptorum executione superfedant Episcopi ad quos directæ sunt. *Si mandatum nostrum* (inquit Alexander III.) *pro alicujus provisione receperis qui aliud beneficium habeat, de quo valeat commodè sustentari, nisi forte in literis ipsis de hoc mentio habeatur, aut si non potest et sine scandalo provideri, æquanimiter sustinemus si pro eo mandatum nostrum non duxeris exequendum.* Monuimus autem superioribus capitibus scandala & offensiones in Rempublicam Christianam invehi, quando status ecclesiasticus aliqua novitate percellitur, & consuetudines receptæ convelluntur. Quod apertè quoque probatur ex Decretali Innocentij III. qui filium Græci Sacerdotis ex legitima uxore susceptum in Episcopum consecrari jubet, *nisi*, inquit, *pro eo quod inter Latinos Græci hujusmodi conversantur, regionis consuetudo repugnet.* Vbi Ioannes Andreas rectèa dnotavit, hanc exceptionem additam ob vitandum scandalum & offensionem quæ inde contingere posset, si quid alienum à consuetudine recepta inter Latinos induceretur. Itaque controversiæ similes ex hac regula dirimendæ sunt, ut à rebus novis, quæ subjectorum animos offendunt, temperetur, donec si fortè quod ab initio novum erat, accedente publico consensu, inter exempla quoque referatur. Interim tamen quandiu ex ea novitate offensiones sequuntur, desistendum omnino esse à rescriptorum executione docuit Alexander. Quod intelligendum est, etiamsi justa præcipiantur, & addita fuerit clausula, *non obstante scandalo.* Nec enim scandalum cadere potest in præcepti rationem, cum sit contra caritatem, quæ finis est debitus præcepti secundum Apostolum, quemadmodum egregiè observavit Covarruvias, præsertim cum hæc sit præcipua cura Romanæ sedis, ut à populis scandala amoveat, sicut variis in locis Pontifices profitentur. Ut enim graviter monuit Iulius in epistola ad Orientales Episcopos, relata apud Athanasium, *in rebus ecclesiasticis non specimen eloquentiæ, sed canones apostolici requiruntur, operaque dari solet ne quis ex parvis in Ecclesia scandalizetur. Expediit enim, secundum evangelicum verbum, molam asinariam suspendi à collo, atque ita demergi,*

Tom. 14.

Hieronim. in ep. ad August.

Chry. in com. ad Gal. c. xi. ep. ad Gal. c. xi. de offic. legat. in 6. ep. 11. apud Athanas. Ap. 4.

Chry. in com. ad Gal. c. xi. ep. ad Gal. c. xi. de offic. legat. in 6. ep. 11. apud Athanas. Ap. 4.

C. Cum tenet mur. de præbend.

C. Cum alius de Cleric. conjug.

1. Titm. h. Covarruvias in Regula, Pæccatorum. r. parti. Relect. f. 1. Gregor. in proxim. Decretal. Bonif. in prat. & c. 1. de offic. legat. in 6. ep. 11. apud Athanas. Ap. 4.

quàm unum ex pusillis scandalizare. Quod ea conditione temperant è Beda, ut vitetur proximorum scandalum, in quantum id fieri potest sine peccato. Porro Episcopi qui ab executione rescripti cessant, ratione scandali emergentis, literis suis Summo Pontifici causam referre debent cur iussa non impleverint; ut colligitur ex Alexandro III. In quo dispar est ratio surreptionis, qua jus tertij læditur, & scandali, quod è novitate præcepti proficiscitur: quia de vitio surreptionis pronuntiare potest iudex delegatus; sed ob metum scandali superferret executioni, & rescribit.

I. X. Regula proposita de rescriptis non exequendis ut vitetur scandalum, sola sufficeret in disceptationibus quæ apud nos frequentantur in foro. Sed quia Theologis & nostris interpretibus placuit aliam quoque difficultatem attingere, scilicet quid agendum sit, si rescripta ita canones & disciplinam violent ut in apertum Reipublicæ Christianæ detrimentum cedant, referendam duxi eorum sententiam: quæ adeo apud illos certa est, ut in eam ex æquo consentiant utriusque opinionis vindices, tum qui pro Pontifice stant in controversia de Conciliorum auctoritate, tum illi qui Concilium Pontifici præferunt. Afferunt omnes eo casu reverenter agendum cum Romana sede, ita tamen ut executio rescriptorum suspendatur. Non quòd aliquis possit esse iudex Papæ, aut auctoritatem habeat in illum, sed per modum defensionis, inquit Caietanus. *Cuilibet enim est jus ad resistendum injuriæ, & impediendum, defendendumque.* Eadem est sententia Innocentij IV. & Hostiensis, non esse parendum rescriptis Papæ, quibus status Ecclesiæ perturbaretur, aut insigniter decoloraretur. Panormitanus autem eo casu Imperatorem teneri ad subsidium Ecclesiæ. Vnde Victoria & Cordubensis hauserunt, in his difficultatibus posse subditos auxilia Principum implorare, ut eorum auctoritate executio impediatur. Quæ omnia sic interpretanda sunt, ut inde argui non possit defectus auctoritatis in Summo Pontifice, sed defectus intentionis, ut loquuntur nostri. Nec enim existimandum est ab illa sede, quæ paternarum regularum & juris & æqui custodiam ab aliis exigere solet, alienas à commodis Ecclesiæ institutiones consultò proficisci. Etsi enim legibus ceteris non teneretur, à reatæ rationis legibus solvi non potest. Quare ita se gerere solet & debet ut prætermittat *clavem discretionis ante clavem potestatis*, quemadmodum loquitur Innocentius IV. Vnde fluxit vulgatum illud, usurpatum à Panormitano & à ceteris interpretibus, om-

nia in arbitrio Pontificis esse posita, *clavem non errante.* Eo sensu accipiendæ sunt Leonis IV. comminationes anathematis in eos qui mandata Romanorum Pontificum violaverint, quæ scilicet ab iis salubriter fuerint promulgata. Hæc sunt ejus verba relata ab Ivone è Concilio Leonis Papæ IV. Episcoporum LXXII. *Si quis dogmata, mandata, sanctiones, interdicta, vel decreta pro catholica fide, pro ecclesiastica disciplina, pro correctione fidelium, pro emendatione sceleratorum, vel interdictione imminentium vel futurorum malorum, à sedis apostolicæ Præsule salubriter promulgata contempserit, anathema sit.* Eadem est sententia Gregorij VII. *Qui apostolicæ sedis saluberrimo præcepto obedire noluerit, idololatriæ peccatum incurrit, teste Samuele, & beato Gregorio adfructe.* Vnde patet manifestè, quod supra monui, alienum esse à proposito sedis apostolicæ ut iniustus decretis & fortasse perniciosus pareatur; cum in iis tantum quæ salubria sunt, & commoda, obedientiam exigat.

X. Paucis attingi recentiorum opiniones, ut unicuique constaret hoc quoque esse Summorum Pontificum consilium, ut iniquis rescriptis consensus non accommodetur, cum hæc sententia, à tot auctoribus expressa, nunquam ulla sedis apostolicæ censura perfricta fuerit. Sed si quis à me expectet ut quis fuerit in hac questione veterum sensus promam, nihil illultrius afferre possum eximio Facundi Hermianensis loco, qui summam quoque Romanorum Pontificum auctoritatem commendat. Agit de Vigilio Papa, quem impugnatores Trium capitulorum se consuluisse dicebant. *Ille, inquit Facundus, non in destructionem paternæ sententiæ, (id est, Papæ Leonis, & Synodi Chalcedonensis) sed potius in defensionem atque ultionem, primam accepit & maximam potestatem, nec aliquid contra veritatem, sed pro veritate plus ceteris consacerdotibus potest. Paulus enim dicit Apostolus: Non enim possumus aliquid adversus veritatem, sed pro veritate.* Quæ verba licet negotia fidei præcipuè respiciant, at tamen ad disciplinæ justum ordinem, qui pessumdari non debet, rectè quoque trahi possunt.

XI. Ceterum observandum est, dispensationem ad jus divinum aut naturale non porrigi, ut ex Ivone docuimus, & farentur omnes Theologi, & saniores Iuris Canonici interpretes: quia Pontifici non licet jure suo aliquem ab obligatione juris divini & naturalis eximere, licet jura illa interpretari possit. Quare meritò Almainus glossarum auctores & plerisque Iuris Canonici interpretes arguit, quòd afferant ex causa Pontifici liberum esse ut circa jus illud dispen-

2. Beda in c. 9. Marti. c. 2. Scandalizaverit, de reg. juris c. 2. de novi operis nunciat.

3. c. Si quando, de rescriptis.

4. c. Super litteris, de rescriptis.

Caietan. in tract. de auct. Papæ c. 27. Paladanus tract. de potest. Papæ. Turrocratica l. 1. de Ecclesiâ c. 106. d. 40. c. Si Papa. & dist. 21. c. In nomine Domini. & 70. cap. Si transierit. Iacobatus l. 8. art. 3. in 6. remedio, & art. 12.

1. Innoc. & Host. in c. Quamvis, de contum. sylvestri in summa, verbo Papa p. 21.

3. Vassem. in c. Sicut, de jurjur.

4. Victoria de potest. Papæ & Conc. prop. 7. & Cordubensis de potest. Papæ q. 8.

Innoc. in c. Quamvis, de jurjur.

Panor. in c. Ven-

rabulum. dist. 16.

170. c. pro de. c. 11. h. 2.

170. d. 10.

Facundus Herm. l. 1. pro defension. Trium capitulorum c. 4.

1. Ca. 11.